

## MÄÄRUS

03. jaanuar 2011 nr 1

### Viljandi linnas rakendatavad meetmed koolikohustuse täitmise tagamiseks

Määrus kehtestatakse “Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” 2. peatüki “Koolikohustuse täitmise tagamine” ning Viljandi Linnavolikogu 29.12.2010 määruse nr 59 “Pädevuse delegeerimine” alusel.

#### § 1. Määruse eesmärk

- (1) Tagada koolikohustuslikule isikule, kelle registrijärgne elukoht on Viljandi linn, võimalus omandada põhiharidus.
- (2) Toetada koolikohustuslikke isikuid põhihariduse omandamisel.
- (3) Määratleda põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest tulenevalt koolikohustuse täitmist toetavad õigused, kohustused ja vastutus õpilase, õpilase vanema, eeskostja või hooldaja (edaspidi õpilase vanem), kooli ja Viljandi linnavalitsuse (edaspidi linnavalitsus) vahel ning teha tulemuslikku koostööd.

#### § 2 Koolikohustus

- (1) **Koolikohustus** on kohustus osaleda kooli päevakavas või individuaalses õppekavas ettenähtud õppes, täita õpiülesandeid ning omandada teadmisi ja oskusi oma võimete kohaselt. Koolikohustust ei loeta täidetuks, kui koolikohustuslik isik ei ole kantud ühegi kooli nimekirja või puudub õppest mõjuva põhjusega.
- (2) **Koolikohustuslik on isik**, kes on saanud enne käimasoleva aasta 01. oktoobrit seitsmeaastaseks. Isik on koolikohustuslik kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.
- (3) **Koolikohustuslik isik, kes terviseseisundist tulenevalt ei ole koolikohustuslikku ikka jõudes saavutanud õpingute alustamiseks vajalikku koolivalmidust**, võib nõustamiskomisjoni soovitusel asuda koolikohustust täitma ühe õppeaasta võrra hiljem. Koolikohustuse täitmise alustamise edasilükkamise taotluse esitab vanem nõustamiskomisjonile. Koolikohustuse täitmise edasilükkamise tingimused ja korra kehtestab sotsiaalminister

#### § 3. Õppes osalemine ja koolis korraldatavast õppest puudumine

- (1) **Õpilasel on õigus ja kohustus** täita õpiülesandeid ja osaleda temale kooli päevakavas või individuaalses õppekavas ettenähtud õppes.

**(2) Õpilane on kohustatud:**

- 1) õppima võimetekohaselt, end arendama ja oma teadmisi pidevalt täiendama;
- 2) suhtuma lugupidavalt kaasinimestesse ja järgima üldtunnustatud moraalinorme;
- 3) täitma kooli kodukorda ning kandma vastutust selle rikkumise eest;
- 4) täitma teisi seadustest ja nende alusel antud õigusaktidest tulenevaid kohustusi;
- 5) täitma õpiülesandeid ja osalema õppetöös vastavalt konkreetse õpilase jaoks kooli poolt ettenähtud tunniplaanile ja õppekorraldusele.

**(3) Õppest puudumine** on lubatud üksnes mõjuvatel põhjustel.

**(4)** Kool hindab, kas õppest puudumise põhjuseid saab lugeda mõjuvaks.

**(5) Õppetundidest puudumise mõjuvad põhjused on** järgmised:

- 1) õpilase haigestumine või temale tervishoiuteenuse osutamine;
- 2) läbimatu koolitee või muu vääramatu jõud, sealhulgas rahvatervise seaduse § 8 lõike 2 punkti 3 alusel sotsiaalministri määrmises sätestatud ilmastikutingimused, mille puhul on põhjendatud õppest puudumine;
- 3) olulised perekondlikud põhjused;
- 4) muud kooli poolt mõjuvaks loetud põhjused.

**(6)** Kool sätestab kooli kodukorras õppest puudumisest teavitamise korra.

**(7)** Kool on kohustatud õppest puudumiste üle arvestust pidama ning tegema kokkuvõtte vähemalt üks kord õppeveerandi jooksul ja teavitama sellest õpilase vanemat.

**§ 4. Õpilase vanema õigused, kohustused ja vastutus koolikohustuse täitmise tagamata jätmise eest**

**(1) Õpilase vanemal on õigus:**

- 1) saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilaste õiguste ja kohustuste kohta;
- 2) nõuda vajalike tingimuste loomist laste mitmekülgseks arenguks, aidates ise kaasa nende tingimuste kujundamisele;
- 3) saada nõu õppe- ja kasvatusküsimustes;
- 4) pöörduda oma õiguste kaitseks kooli hoolekogu, pedagoogilise nõukogu, kooli direktori, linnavalitsuse haridus- ja kultuuriameti ning linnavalitsuse sotsiaaliameti töötajate, Haridus- ja Teadusministeeriumi, maavanema, politseiametniku poole.

**(2) Õpilase vanem on kohustatud** võimaldama ja soodustama koolikohustuse täitmist, sealhulgas:

- 1) looma koolikohustuslikule õpilasele kodus õppimist soodustavad tingimused ja õppes osalemise eeldused;
- 2) esitama koolile oma tõesed kontaktandmed ja teavitama nende muutustest;
- 3) tutvuma koolielu reguleerivate aktidega;
- 4) tegema koostööd kooliga käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tingimustel ja korras;
- 5) kasutama meetmeid, mida talle pakub kool või Viljandi linn;
- 6) pöörduma kooli ettepanekul nõustamiskomisjoni poole;
- 7) taotlema vajaduse korral koolilt ja õpilase linnavalitsuselt õigusaktides sätestatud koolikohustuse täitmise tagamise meetmete rakendamist.

(3) **Õpilase vanema vastutus.** Kui õpilase vanem ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kohustusi, on linnavalitsus kohustatud kasutusele võtma vajalikud meetmed õpilase õiguste kaitsmiseks:

- 1) õpilase vanemat karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut, kui tema koolikohustuslik laps ei ole kantud ühegi kooli nimekirja või on ühe õppeveerandi jooksul põhjendamata puudunud rohkem kui 20 protsendist õppetundidest;
- 2) õpilase vanemat ei karistata, kui ta on koolilt või linnavalitsuselt taotlenud koolikohustuse täitmise tagamiseks meetmete rakendamist, on kooli või linnavalitsuse poolt pakutud ja rahastatud meetme rakendamisega nõustunud ning rakendamisel ka aktiivselt osalenud, kui sellekohased meetmed eeldavad vanema taotlust, nõusolekut või aktiivset osalemist;
- 3) õpilase vanemale määratud rahatrahvi võib õpilase vanema nõusolekul asendada üldkasuliku tööga, kasvatusalase koolitusega või õpilasega koostegevusega. Õpilase vanem rakendatakse üldkasulikule tööle 10–50 tunni ulatuses, tööst ja õppimisest vabal ajal. Üldkasuliku töö eest tasu ei maksta. Üldkasulikule tööle rakendatud õpilase vanemale laienevad töö- ja tervisekaitset reguleerivad õigusaktid. Kui õpilase vanem hoidub üldkasulikust tööst kõrvale, pööratakse temale määratud trahv täitmisele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid ning väärtegade kohtuväliseks menetlejaks on linnavalitsus.

## **§ 5 Koolikohustusliku õpilase õppest puudumisest teavitamine**

(1) Õpilase vanem teavitab hiljemalt õppest puudumise esimesel õppepäeval kooli õpilase õppest puudumisest ja selle põhjustest. Kui õpilase vanem ei ole kooli õpilase puudumisest teavitanud, informeerib kool sellest vanemat hiljemalt järgmisel õppepäeval. Hiljemalt ülejärgmisel õppepäeval pärast puudumise põhjuste äralangemist teavitab õpilase vanem kooli puudumise kestusest.

(2) Kui koolitöötajal on tekkinud põhjendatud kahtlus, et õpilase puudumise põhjendamisel on esitatud ebaõigeid andmeid, on koolil õigus taotleda õpilase vanemalt täiendavaid selgitusi või pöörduda õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsuse poole, kes korraldab meetmete rakendamise puudumise tegelike põhjuste väljaselgitamiseks ja koolikohustuse täitmise tagamiseks.

(3) Kui õpilase vanem ei ole kooli õpilase puudumisest teavitanud ning koolil ei õnnestu puudumise põhjust välja selgitada, teavitab kool sellest õpilase elukohajärgset omavalitsust hiljemalt järgmisel õppest puudumise päeval. Sellisel juhul on linnavalitsus kohustatud korraldama meetmete rakendamise puudumise põhjuste väljaselgitamiseks ja koolikohustuse täitmise tagamiseks.

(4) Andmed õpilaste kohta, kes on ühe õppeveerandi jooksul õppest mõjuva põhjuseta puudunud enam kui 20 protsendist õppetundidest, kantakse hariduse infosüsteemi õpilaste, üliõpilaste ning arst-residentide alamregistrisse.

## **§ 6. Tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamine koolis**

(1) Koolikohustuse täitmise tagamiseks kohaldab kool õppest mõjuva põhjuseta puudunud õpilaste suhtes tulenevalt puudumise põhjusest ühte või mitut õigusaktides sätestatud tugi- ja mõjutusmeetet.

(2) Tugi ja mõjutusmeetmete rakendamise kord on sätestatud kooli kodukorras.

(3) Kui kooli rakendatavad meetmed ei avalda mõju või neid ei ole võimalik rakendada põhjusel, et kool ei saa õpilase või õpilase vanemaga kontakti, pöördub kool järgmiste meetmete rakendamiseks õpilase elukohajärgse omavalitsuse poole.

## **§ 7. Viljandi linna rakendatavad meetmed koolikohustuse täitmise tagamiseks**

(1) Koolikohustuse täitmise tagamiseks loob Viljandi linn oma pädevuse piires tingimused koolikohustuse täitmiseks ning korraldab haridus- ja kultuuriameti ning sotsiaalameti spetsialistide kaudu koolikohustuslike isikutega tegelemise.

(2) Korraldab koolikohustuse täitmata jätmise põhjuste väljaselgitamise ning meetmete rakendamise koolikohustust mittetäitvate isikute suhtes, määrates ametikoha või struktuuriüksuse, mille ülesannete hulka see kuulub.

(3) Korraldab vajadusel koolitusi õpilaste vanematele, kelle lapsed ei täida koolikohustust, et toetada neid tingimuste loomisel koolikohustuse täitmiseks.

(4) Esitab alaealise mõjutusvahendite seaduse kohaselt alaealiste komisjonile taotluse alaealise õigusrikkumise asja arutamiseks.

(5) Koolikohustuslike lastega tegelevad järgmised linnavalitsuse struktuuriüksused:

- 1) koolikohustuslike isikute üle arvestuste pidamist korraldab haridus- ja kultuuriamet vastavalt õigusaktidega sätestatud korras;
- 2) koolikohustuse täitmata jätmise põhjuste väljaselgitamise ja esmaste meetmete rakendamisega tegelevad sotsiaalameti lastekaitse spetsialistid;
- 3) koolikohustuse täitmata jätmise põhjuste väljaselgitamist ning meetmete rakendamist koolikohustust mittetäitvate isikute suhtes korraldab Viljandi linna hoolekandekomisjon (edaspidi hoolekandekomisjon).

## **§ 8. Meetmete rakendamise korraldamine**

(1) Kui kooli poolt rakendatud meetmed ei ole mõju avaldanud siis pöördub kool hiljemalt teisel tööpäeval peale põhjuseta puudumise õppepäeva linnavalitsuse lastekaitse spetsialistide poole.

(2) Kool teatab juhtumist direktori poolt kinnitatud teatisega, mille vorm on toodud määruse lisas.

(3) Esitatud teatise alusel toimub juhtumi menetlus järgmiselt:

- 1) lastekaitse spetsialist saadab õpilase vanemale vestlusele tulekuks kirjaliku kutse;
- 2) kui kutsele ei reageerita, külastab õpilase kodu lastekaitse spetsialist, kaasates vajadusel politseid;
- 3) kui kutsele ei reageerita, on lastekaitse spetsialistil õigus võtta ühendust õpilase vanema tööandjaga;
- 4) kui kutsele ei reageerita ja pole võimalik saada kontakti, määrab linnavalitsus õpilase vanemale rahatrahvi;

(4) Hoolekandekomisjon koostab vestluse põhjal õpilase ja õpilase vanemaga juhtumipõhiselt vastavate meetmete rakendamise kava ja tegevuskava.

(5) Hoolekandekomisjon kasutab mõjutusvahenditena erinevaid meetmeid, sealhulgas:

- 1) vestlus;
- 2) nõustamine;
- 3) koolitusele suunamine;
- 4) tugi- ja erialaspetsialistide poole suunamine;
- 5) alaealiste komisjonile taotluse esitamine alaealise õigusrikkumise asja arutamiseks.

(6) Kui hoolekandekomisjoni poolt määratud meetmed ei rakendu ja koolikohustuse täitmine ei parane, kohaldatakse õpilase vanemale karistus õigusaktidega sätestatud korras;

(7) Hoolekandekomisjoni protokollilised otsused kinnitab linnavalitsus.

§ 9. Määrus jõustub 3. päeval pärast avalikustamist.

Kalle Jents  
Linnapea

Marko Kotsar  
Jurist linnasekretäri ülesannetes

**VÄLJAVÕTTED TEISTEST SEADUSTEST, KUS SÄTESTATAKSE LAPSE JA  
VANEMA ÕIGUSED NING KOHUSTUSED:  
LASTEKAITSESEADUS:**

**§ 8. Lapse õigus elule ja arengule.**

Igal lapsel on sünnipärane õigus elule, tervisele, arengule, tööle ja heaolule.

**§ 9. Lapse õigus ainumääratletusele.**

Iga laps tuleb meditsiiniuasutuses arvele võtta kohe pärast sündi. Sünnihetkest alates on igal lapsel õigus oma nimele, rahvusele, rahvuskultuurilisele üldharidusele, oma vanematele ja hooldamisele vanemate poolt.

**§ 10. Laste võrdne õigus saada abi ja hooldust.**

Lastel on võrdne õigus saada abi ja hooldust ning areneda, sõltumata soost ja rahvusest ning sellest, kas nad elavad täisperekonnas või üksikvanemaga, kas nad on lapsendatud või hooldatavad, kas nad on sündinud registreeritud või registreerimata abielust, kas nad on terved, haiged või puudega.

**§ 11. Lapse sotsiaalsed õigused.**

Lapsel on mõtte-, südametunnistuse-, usu- ja sõnavabadus. Lapsel on õigus ja tal peab olema võimalus otsida, saada ja jagada mitmekülgset humanistlikku informatsiooni, osaleda organisatsioonides ja liikumistes.

**§ 12. Lapse õigus puhkusele ja jõudeajale.**

Igal lapsel on õigus puhkusele ja jõudeajale, mida ta kasutab eakohaseks, meelepäraseks tegevuseks olenevalt tervisest, soovidest ja võimalustest.

Lapsele tuleb tagada võimalused ja tingimused mänguks.

**§ 13. Lapse õigus privaatsusele.**

Lapsel on õigus isiklikule elule, suhtlus- ja sõprusringile.

Lapse õigust eraelule ei tohi kahjustada meelevaldse või ebaseadusliku sekkumisega, riivates lapse au, väärikust, kiindumusi ja head mainet.

**§ 18. Lapse kohustused vanemate ja perekonna ees.**

Laps peab austama oma vanemaid ja kasvatajaid, nagu ka nemad peavad austama oma lapsi.

Laps peab aitama oma abivajavaid vanemaid, vanavanemaid, õdesid-vendi ja üleskasvatajaid.

**§ 19. Lapse kohustused ühiskonna ees.**

Laps on täisväärtuslik ühiskonna liige. Tema kohustused ühiskonna ees küpsevad koos eaga. Laps peab: täitma oma põhiseaduslikke kohustusi Eesti Vabariigi ees;

lugupidavalt suhtuma riigikorda ja tema elukeskkonda;

hoidma kultuuriväärtusi ja elukeskkonda;

kinni pidama väärika käitumise tavadest ja järgima elu-, töö- ja õpikoha reegleid.

**§ 20. Laps ja kaasinimesed.**

Laps peab kaasinimestega lugupidavalt käituma.

Oma õiguste kasutamisel ei tohi laps kahjustada teiste laste ega täiskasvanute seaduslikke huve ja õigusi.

**§ 22. Lapse koolikohustus.**

Lapsel on koolikohustus vastavalt Eesti Vabariigi haridusseadusele.

**§ 23. Lapse kohustus hoida oma tervist**

Iga laps peab hoidma oma tervist ja seda mitte rikkuma, et olla kord ise täisväärtuslik elujätkaja.

**PEREKONNASEADUS:**

**§ 113. Vastastikuse toetamise ja arvestamise kohustus**

Vanem ja laps on kohustatud teineteist toetama ja teineteisest lugu pidama ning arvestama teineteise huve ja õigusi.

#### **§114. Vanemate abistamise kohustus**

Kuni laps elab koos oma vanematega ja need teda kasvatavad või ülal peavad, on ta kohustatud oma võimetele ja võimalustele vastaval viisil vanemaid koduses majapidamises abistama.

#### **§ 116. Vanema hooldusõiguse põhimõtted**

Vanematel on oma lapse suhtes võrdsed õigused ja kohustused, kui seadusest ei tulene teisiti.

Vanemal on kohustus ja õigus hoolitseda oma alaealise lapse eest (vanema hooldusõigus). Vanema hooldusõigus hõlmab õigust hoolitseda lapse isiku eest (isikuhooldus) ja õigust hoolitseda lapse vara eest (varahooldus) ning otsustada lapsega seotud asju.

Last hooldades ja kasvatades arvestavad vanemad, et tema võime ja vajadus iseseisvalt ja vastutuvõimeliselt tegutseda suureneb. Kui lapse arengutase seda võimaldab, arutavad vanemad lapsega hooldus- ja kasvatusküsimusi.

#### **§134. Lapse heaolu ohustamine**

Kui lapse kehalist, vaimset või hingelist heaolu või tema vara ohustab vanema hooldusõiguse kuritarvitamine, lapse hooletussejätmine, vanemate suutmatuse tõttu oma kohustusi või kolmanda isiku käitumine ja kui vanemad ei soovi või ei ole võimelised ohtu ära hoidma, rakendab kohus ohu ärahoidmiseks vajalikke abinõusid, muu hulgas käesoleva paragrahvi lõikes 3 ning käesoleva seaduse §-des 135 ja 136 loetletuid.

Lapse heaolu ohustamisest teatab elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või kohtule riigiasutuse või omavalitsusasutuse ametnik, politseinik, tervishoiutöötaja, kohtunik, prokurör, notar, kohtutäitur, õpetaja või muu isik, kellel on andmeid ohustatud lapse kohta.

Kohus võib lapse heaolu ohustamise korral teha vanema asemel lapse kohta hooldusõigusest tulenevaid otsuseid, teha hoiatusi ja ettekirjutusi ning kehtestada keelde, samuti kohustada vanemaid järgima kohtu määratud asutuse hooldusjuhiseid. Kohus võib isiku- või varahooldusõigust piirata teatavate toimingute või teatavat liiki toimingute tegemise keelamisega. Varahooldusõiguse võib kohus vanemalt ka täies ulatuses ära võtta.

Isikuhooldusõiguse asjades võib kohus omal algatusel rakendada seadusest tulenevaid abinõusid, mille õiguslikud tagajärjed on siduvad ka kolmanda isiku jaoks.

**Teade koolikohustust mittetäitva õpilase kohta**

Teade nr .....

**I osa – täidab kool**

|                             |  |                  |  |
|-----------------------------|--|------------------|--|
| Kooli nimi                  |  | Täitmise kuupäev |  |
| Teate edastaja nimi ja amet |  |                  |  |

**Õpilase andmed**

|                               |  |
|-------------------------------|--|
| Õpilase ees- ja perekonnanimi |  |
| Klass                         |  |
| Sünniaeg                      |  |
| Elukoht (tegelik)             |  |
| Telefon ja e-post             |  |

**Õpilase vanemate andmed**

|                           |  |
|---------------------------|--|
| Ema ees- ja perekonnanimi |  |
| Elukoht (tegelik)         |  |
| Telefon ja e-post         |  |
| Töökoht                   |  |

|                           |  |
|---------------------------|--|
| Isa ees- ja perekonnanimi |  |
| Elukoht (tegelik)         |  |
| Telefon ja e-post         |  |
| Töökoht                   |  |

**Klassijuhataja andmed**

|                                      |  |
|--------------------------------------|--|
| Klassijuhataja ees- ja perekonnanimi |  |
| Telefon ja e-post                    |  |

**Andmed õpilase puudumise kohta**

|                                                |  |
|------------------------------------------------|--|
| Mitmes teade õpilase kohta sellel õppeaastal   |  |
| Millal õpilane on puudunud (kuupäevad, tunnid) |  |

**Kooli tegevus õpilase ja lapsevanemaga kontakti saamiseks**

| Tegevus | Kuupäev | Kellaaeg | Tulemus |
|---------|---------|----------|---------|
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |

**II osa – täidab Viljandi Linnavalitsus**

|                                     |  |
|-------------------------------------|--|
| Teate linnavalitsusse saabumise aeg |  |
| Teate võttis vastu (ametniku nimi)  |  |

**Linnavalitsuses rakendatud meetmed**

| Tegevus | Kuupäev | Kellaaeg | Tulemus |
|---------|---------|----------|---------|
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |
|         |         |          |         |